

Det händer

I EKERÖ KYRKOR

Juli, augusti, september 2022

Kulturvård på
höga höjder

Unik musik
i unika miljöer

Tjalle —
pastoratets
mångsysslare



Innehåll

- 3-7 Lovö kyrkas restaurering
- 8-9 Porträttet
- 10 Sommartisdagar
- 11 Radioprogram
- 12-13 Klassiskt, jazz och Gospel
- 14-15 Sommarens konserter
- 16 Gudstjänster
- 17 Körverksamheter
- 18 Mötesplatser/ Integration
- 19 Barn- och ungdom
- 20-21 Någon att prata med
- 22-23 Våra kyrkor och kyrkogårdar

Efter sina drygt 20 år i Ekerö pastorat går Tjalle Forselius i pension. Han har bl.a. hunnit med att arbeta med ungdomar, som vaktmästare och fastighetsskötare. På bilden ses han i Ekerö kyrka. Möt Tjalle sid. 8-9



Skatter att njuta av

Plats för vila, tröst, glädje, närhet, kontemplation — listan kan göras lång över allt som ryms inom Ekerö pastorat.

Viktiga platser är våra fyra medeltida kyrkor, kulturskatter som vi vårdar. Just nu pågår en omfattande restaurering av Lovö kyrka och på nästa uppslag berättar vi lite om kyrkans historia och om restaureringsarbetet.

I våra kyrkor bjuder vi också på totalt 17 unika konserter i sommar! Läs mer om detta på sidorna 12-13. I Ekebyhovskyrkan blir det "Sommartisdagar" — en träffpunkt för alla åldrar.

I detta blad får du också möta Tjalle, allt-i-allo i pastoratet i dryga 20 års tid.

Till stor del handlar detta utskick om just sommaren, men på sidorna 16-19 hittar du även verksamheter och gudstjänster i september månad.

Önskar er en trevlig läsestund och en fin sommar!

*Ewa Linnros
Kommunikatör*



UTGES AV EKERÖ PASTORAT

Ansvarig utgivare: Ulf Franzén **Redaktör:** Ewa Linnros

Omslagsbild: Lovö kyrktorn

Upplaga: 7 500 ex **Tryck:** Billes Tryckeri AB

Adress: Ekerö pastorat, Box 116, 178 22 Ekerö **Telefon:** 08-560 387 00

E-post: ekeropastorat@svenskakyrkan.se, www.svenskakyrkan.se/ekero

Foto: Erika Carlborg, Stefan Cristoph, Kenneth Bengtsson, Ewa Linnros, Ikon.

Sommaren kommer

När sommaren kommer, skall jag visa dig bättre dar, när natten är varm, och himmelen är lila och klar.

Så sjunger Lars Winnerbäck trosvisst om den sköna tid som nu närmar sig.

Vi välkomnar er alla till våra vackra kyrkor i sommartid och alla de aktiviteter vi har med rivstart i juni med sommarkonfirmandernas läger på Björkögården. Ta tillfället i akt och besök våra konserter och friluftsgudstjänster, fikastunder och samtal under solparasollen vid Ekebyhovskyrkan.

Efter sommaren har vi också den stora glädjen att hälsa vår nya kyrkoherde Anita Elveskiöld välkommen till Ekerö pastorat. Tillsammans går vi mot nya utmaningar och omfamnar den framtid som är vår.

*När sommaren kommer
Bättre dar, min vän...*

Om vi inte ses i kyrkan så önskar jag er alla en riktigt skön sommar!

Ulf Franzén
Tf kyrkoherde



LOVÖ KYRKAS RESTAURERING

Lovö kyrkas historia sträcker sig ända ner till 1100-talet. Under 2022 genomgår kyrkan en välbehövlig utvändig restaurering, ett arbete som ställer höga krav på stor varsamhet vid restaureringen av denna kulturskatt.

Den medeltida sockenkyrkan ligger mitt i det flacka odlingslandskapet på Lovöns västra del. Den exakta tillkomsten av kyrkan är oklar. Möjligen byggdes den under 1170-talet som en typisk romansk landskyrka med torn i väster, långhus och ett smalare kor. Kyrkan har genomgått flera ombyggnationer och restaureringar. (På sidan 7 finns en sammanfattning av dessa.)

Lovö kyrka kännetecknas idag av två tydliga tidsepoker. Den ursprungliga stenkyrkan från medeltiden som framträder västerut i tornet och långhuset med delar från 1100- och 1200-talen samt det på 1670-talet tillbyggda, ståndsmissiga barockkoret. Denna tillbyggnad är något klumpig i förhållande till den övriga kyrkobyggnaden, men sätter också sin prägel på Lovö kyrka. Restaureringen utgår från att värna kyrkans båda huvudsakliga tidsepoker.

— Planeringen av denna omfattande renovering började för fyra år sedan och en mycket noggrann förprojekttering är gjord, berättar Roland Johansson, som i mer än 20 år bistått Ekerö pastorat i bygg- och fastighetsprojekt.

Restaureringen omfattar bland annat att åtgärda skadade fasader och tak, åtgärder av underhållskaraktär av fasadsten, takplåt, träbalkar, smidesdetaljer, fönster, luckor, dörrar, portar samt stegar och gångbryggor. Arbetet beräknas pågå fram till någon gång i november om man inte stöter på några komplikationer under resans gång.

— När man börjar riva i den här typen av byggnader, händer det saker längs vägen. Man får ständigt omvärdera de beslut och direktiv som vi har i handlingarna i förhållande till hur det ser ut när man börjar peta, berättar Erika Carlborg, bygglédare.

Hon har ständig kontakt med Roland och framför allt med Cecilia Pantzar som är antikvarisk kontrollant i projektet och Erland Montgomery som är ansvarig arkitekt samt Länsstyrelsen.

1935 gjordes en omfattande renovering både invändigt och utvändigt.

- En av de saker man gjorde var att knacka bort all puts som fanns på långhuset. Berit Wallenberg som ledde renoveringen, trodde att kyrkan på medeltiden inte hade puts. Detta är förmodligen fel, men putsen knackades alltså bort. Här är Lovö kyrka lite unik, ungefär som Botkyrkas kyrka, berättar Roland och fortsätter:

Fogarna i den stenmurade fasaden är av blandad kvalitet. Därför är kontrollarbetet viktigt för att bedöma hur mycket man ska ta bort av det gamla och hur man ska laga det på bästa, möjliga sätt så att det håller länge.

Kyrkans långhus har haft spåntäckta takfall åtminstone sedan 1600-talet. I slutet av 1990-talet genomfördes en översyn av spåntaken och omfattande rötskador upptäcktes på långhusets tak. Taket renoverades men trots åtgärderna på 90-talet, uppvisar spånen på långhusets södra takfall återigen omfattande rötskador. Detsamma gäller långhusets norra takfall och sakristians tak. Brister i luftningen av takunderlaget och virke av undermålig kvalitet bedöms vara de främsta orsakerna till detta.

— Det tak som lades 1935 var förmodligen av god kvalitet, det vill säga kärnfuru. Däremot la man ingen läkt utan spikade det direkt på tjärpapper som man lagt i botten. Därav fick man ingen luftning. Taket höll förmodligen fram till 80-talet, då bytte man ut mycket spån och dessa hade alltför stor andel så kallad splintved som är själva ytveden. Den drar åt sig fukt och spånen sväller och reser på sig. Och nu är det väldigt många dåliga spån, förklarar Roland.

Ett stort arbete har lagts ned för att komma fram till hur man ska åtgärda spåntaken så att de håller för lång tid. Det finns kyrkor med spåntak som hållit i hundra, kanske t.o.m. tvåhundra år.

Det spån som nu läggs är i kärnfuru från Finlands skogar. Spånen är också hyvlade på ovansidan och sågade på övriga sidor så att ytan blir slät och vattnet kan rinna av. De läggs på bärläkt så att det blir en luftning.

Koret har bearbetade fönsteromfattningar i gotländsk sandsten och dessa restaureras också.

— Här har vi hittat håligheter. Då måste vi ta ställning till hur det ska repareras. Ska vi laga och i så fall vad ska vi laga med? Vad håller bäst i förhållande till den ytbehandling som ska göras sedan och inte minst, vad säger antikvarien? Så där är det, två steg fram och ett steg bak. Allt arbete måste ske med stor varsamhet. Den här byggnaden både kräver och förtjänar respekt, säger Erika.

En restaurering av detta mått är en kostsam historia och kyrkoavgiften är en mycket viktig del för att det ska bli möjligt att vårda detta kulturarv.

— Precis så är det. Till det här projektet har vi sökt och fått statligt stöd så vi har fått nästan hälften i form av så kallad kyrkoantikvarisk ersättning. Men resten är kyrkoavgifter som vi får från Ekeröbor som är medlemmar i Svenska kyrkan, säger Roland Johansson.

Kyrkans tornspira ingår också i restaureringsarbetet. Om den kan du läsa på sidan 6.



Restaureringsarbetet inleddes 5 april med att byggnadsställningar sattes upp. Här har just ställningarna börjat komma upp, i dagsläget är hela kyrkan "inklädd" i ställningar.



Gravar intill kyrkan har klätts in för att skyddas under restaureringsarbetet.



Ett av de stora åtgärderna är att lägga om spåntaket på kyrkan. Arbetet innebär precision med lagom mellanrum mellan takspånen. Detaljbild infälld i höger hörn.

TORNSPIRAN

HISTORIK

En av alla delar som restaureras på Lovö kyrka är tornspiran, ritad av Michael Sonntag och efter hans död uppförd 1727-1728 av byggmästaren och verkgesällen Johan Sebastian Jacob.

Det finns mycket att berätta om tornspiran och även dess föregångare, för 1701 befallde riksänkedrottning Hedvig Eleonora att "en hög gotisk tornspira" skulle tas ned. Om detta kan man läsa i Berit Wallenbergs bok "Lovö kyrka som byggnadsverk" (Andrén & Holms Boktryckeri AB, Stockholm 1984).

"Den medeltida tornspiran lutade mot öster och hotade att falla ned över kyrktaket. Spiran var mycket gammal och bräcklig. Soldaten Anders Eskilsson vid Drottningholm tog våren 1701 ensam ned hela spiran och lade endast en skyddshuv av bräder över tornmuren — ingen annan vågade sig upp."

Drottningen ämnade skänka en ny tornspira men avled 1705 och tornet fick stå utan huv och spira till 1727-1728, då den nuvarande tornspiran uppfördes.

"Bemärkta* sockenbor samlade ihop en mindre summa, men drottning Ulrika Eleonora d.y. skänkte en mycket stor summa och dessutom allt material, bl.a. virket från Tofta på Adelsön."

Ulrika Eleonora skänkte också ensam de förgyllda tornprydnaderna av koppar, de över varandra placerade tuppen, solen, kungakronan och jordklotet, vilka utfördes av mästare Daniel Adolph och förgylldes av "conterfejaren" herr David von Cöllen som också strök listerna på spiran med blå och vit marmorering.

"Man tackade drottningen och hoppades att Gud skulle taga emot henne bland sina helgon och änglar i evig fröjd och glädje."

** Amiral Taube, Kungshatt, friherinnan Christina Gyldenhoff, Malmvik, kyrkoherde Kijlmarck, befallningsman Johan Sundberg, Drottningholm.*



RESTAURERINGEN AV TORNSPIRAN

Tornet på Lovö kyrka mäter cirka 35 meter på höjden. På bilden t.v. med säkerhetslinna och hjälm, ses en förmodligen icke höjdrädd inspektör undersöka status för tornet och spiran.

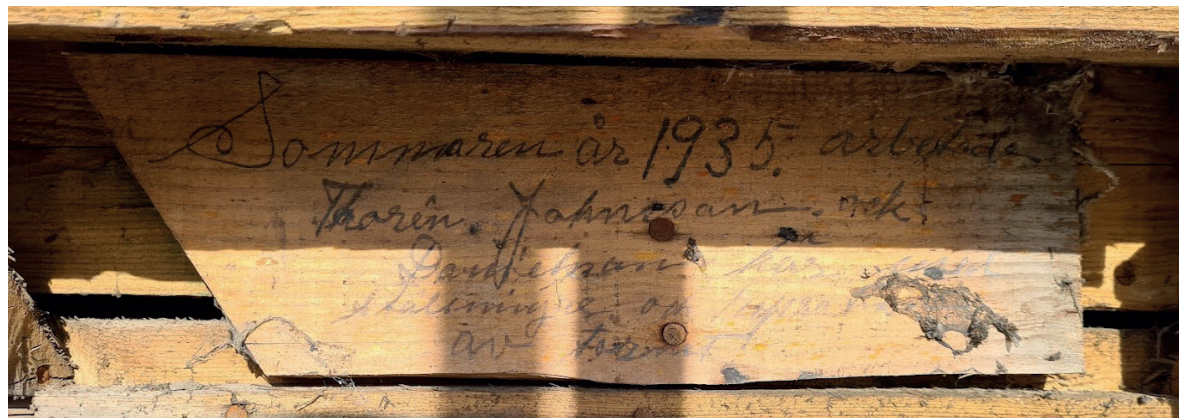
Först trodde man att man skulle behöva göra restaureringen av tornspiran på plats, men när ställningen var rest (bild t.h.) såg man att tornspirans tupp, sol, krona och klot gick att trä av från "stängens" de sitter på.

Delarna har nu plockats ned. Först ska skadade delar repareras. Därefter ska allt förgyllas med bladguld.





Tuppen, kronan, solen och klotet från tornspiran nedplockade för restaurering och förgyllning.



Text på panel funnen i kyrktornet; "Sommaren 1935 arbetade Thorén, Johansson ock Danielsson här med ställningar och reparationer av tornet."

LOVÖ KYRKA – BYGGNATIONER OCH RENOVERINGAR

1170-tal	Möjligen uppförs kyrkan. Den medeltida dopfontens fot tillverkas.
1200-talets slut	Långhuset förlängs åt öster. Sakristia uppförs i norr. Möjligen uppförs vapenhus av trä.
1400-tal	Storklockan gjuts. Tornet muras på med tegel. Vapenhus av sten uppförs i söder.
1629	Väggarna förses med kalkmålningar. Lillklockan gjuts.
Omkring 1670	Gravkor uppförs för fältmarskalken Lorens von der Linde. Kyrkorummet moderniseras.
1718	Ny predikstol från Burchardt Prechts verkstad.
1727-28	Nuvarande tornspira uppförs.
1769	Gravmonumentet över Olof von Dalin och Samuel Klingensstierna invigs.
1798	Stor upprustning under ledning av slottsbyggmästare Edberg. Vapenhuset rivs, och den södra ingången muras igen.
1801	Ombyggnad, två stora fönster tas upp.
1866	Altartavlan målas av C Plageman.
1884	Genomgripande restaurering. Nya fönster i järnramar. Nya bänkar och pärlspåntpanel vid väggarna. Läktarbarriären ändras. Ny altarring.
1927	Utvändig renovering. Rosa spritputs med blåvit slamning kring fönstren och på gravkorets lister
1935	Större restaurering. Berit Wallenberg kontrollant. Kyrkans gråstensmurar blottas och fogstryks. Långhus och sakristia förses med nya takstolar. Långhuset täcks med nytt spåntak. Sakristieportalen mot kyrkorummet tas åter fram. Elektrisk belysning och uppvärmning. Orgeln byggs om. Nya bänkar. Freskomålningar tas fram. Altare muras av tegel.
1980	Yttre renoveringsarbeten, översyn av fasader och takytor.
1981	Tornets syd- och nordfasad får tredelat överfönster av målat stål.
1998-99	Omläggning och målning av kyrkans spåntak, ej norra sidan.
2000	Tjärstrykning av långskeppets yttertak, norra sidan.
2011	Spåntaken lagade & tjärade.
2022	Utvändig renovering, i huvudsak återställa kyrkan i det skick den var efter 1935 års restaurering.

A man with light brown hair, wearing a blue and white striped long-sleeved shirt and khaki shorts, is sitting on a large rock. He is resting his chin on his right hand, looking off to the side with a thoughtful expression. The background shows a calm lake, some green trees, and a cloudy sky. The overall tone is serene and contemplative.

”Ingenting är fel, det blir bara annorlunda”

”Han är en doer, han är hjälpsam och han är överallt” – så beskriver en kollega Tjalle Forselius, medarbetare på Ekerö pastorat sedan dryga 20 år tillbaka. Under dessa år har han hunnit med allt från att vara ungdomsledare, vaktmästare till fastighetsskötare.

Innan Tjalle kom till Ekerö pastorat hade han jobbat som lastbilschaufför, budbilschaufför och arbetat på macken vid Träkvista. 1985 började han på ABB där han jobbade i närmare 17 år där med fastighetsdrift.

— Jag tröttnade på jakten på pengar och bestämde mig för att omskola mig till socialpedagog.

Det var år 2000 och under utbildningen skulle även praktik göras.

— Jag funderade på vad de gör i kyrkan, så jag åkte hit och fick en praktiktjänst. Sedan tyckte de att jag skulle vara kvar och så blev det, berättar Tjalle.

Direkt efter utbildningen började Tjalle på pastoratet och hade ett eget öppet fritids här. Han var ungdomsledare och konfirmandledare.

— Bland det roligaste jag har gjort var nog ”projekt Charlie” som vi jobbade med i skolorna. Vi var två från kyrkan som åkte till alla treorna för att jobba kring mobbing och prata om att alla är olika. Det var ett jättehäftigt projekt! Det var så uppskattat av alla lärarna. Att jobba med ungdomar har alltid varit en fördel, säger Tjalle som även har många års erfarenheter inom scouterna.

Men även om han stormtrivdes med ungdomsarbetet blev det också väldigt intensivt och Tjalle brände ut sig. Under rehabiliteringstiden jobbade han som lärare på Uppgårdsskolan, men efter det kom han tillbaka till pastoratet och började arbeta på kyrkogård och som både inne- och utevaktmästare.

De senaste sju, åtta åren har han arbetat med fastigheter och kyrkogård.

— Jag har upplevt mycket i kyrkan. Kamrater, vänner och kollegor har varit bra. Det har alltid varit gemyntligt. Alla har sin egen tro och så utgår man från det. Jag har mitt sätt att tro och det bästa är att man respekterar det, säger Tjalle och fortsätter:

— Det är roligt med det stora åldersspannet bland de anställda i kyrkan. Du kan jobba med en 17-åring på kyrkogården och en präst i 80-årsåldern. Det är också spännande att jobba med människor med olika bakgrund.

Tiden då Tjalle arbetade på kyrkogårdarna har också varit värdefulla.

— Där träffar man alla i både glädje och sorg. Men det som har varit jobbigast och som gör att jag inte tar begravningar och urnsättningar helst, är att jag känner för många. Det blir för nära.

Men mitt i sorgen kan också saker ske som avdramatiserar det tunga.

— Jag hade en urnsättning på Lovö kyrkogård. Det var så otroligt pinsamt så att det blev bra.

Tjalle hade som vanligt grävt ett hål för urnan. Tre vuxna barn till den avlidne kom från Göteborg med kartongen. Vi pratade och skrattade lite grann och grät lite grann. Så säger jag att nu måste vi ta ur pappa ur kartongen och sätta ner urnan. Då tittar de på mig och säger "det där är urnan".

Tjalle hade alltså grävt ett hål för en urnas storlek men denna urna var alltså i kartongformat och hade större mått och gick inte ner i hålet.

— Så jag tog av mig kavajen och hämtade en spade. De höll i kavajen medan jag grävde och vi skrattade. Det var en sorgestund som blev så annorlunda. De hade inga blommor så jag hämtade liljorna i kyrkan som ändå skulle bytas ut. Det var ett sådant tillfälle när glädje och sorg flätas samman.

Och Tjalle har mer att berätta, som när det nästan började brinna i röklinet (lång vit skjorta i prästs gudstjänsträkt) när prästen skulle döpa ett barn. Prästen fick sin arm för nära dopluset men som tur var gick det att få stopp på.

— Den prästen var ganska yvig i sina gester, förklarar Tjalle som hunnit träffa många präster genom åren. Hur många kan han inte komma ihåg, men han minns de första han träffade med efternamn man lätt lägger på minnet; Mild, Järv och From.

” Att jobba med ungdomar har alltid varit en fördel

Ett annat minne var när två båtar krockade med varandra nere vid kyrkbryggan vid Ekerö kyrka när ett brudpar skulle gå av en båt och ett annat gå på en annan för att åka vidare.

— Allt gick bra men det tog ju längre tid. Förut hade vi en timme mellan förrättningarna. Ibland visste man inte om de hade varit inne eller skulle in eller vem som var vem. Så vi ändrade det och la till en extra halvtimme, mellan vigslarna, berättar Tjalle och fortsätter:

— Jag tänker fortfarande på den förtvivlade bruden... vi hade en timme mellan förrättningarna och vi hann inte byta hennes rosor i kyrkbänkarna från rosa till röda. Hon var nästan gråtfärdig när jag sa att det inte fanns tid. Men efter bröllopet kommenterade jag hur vackert det var och rosorna som var så fina, och både brud och brudgum sken som solen och höll enstämigt med! Ingenting är fel, det blir bara annorlunda. Det har varit mitt motto när jag jobbat både på bröllop, dop och begravningar. Ser man det som ett fel, då blir man ledsen men ser man det som annorlunda, då kan man skratta åt det.

Annorlunda blir det nu för Tjalle då han beslutat sig för att gå i pension och får mer tid till barnbarnen, båten, huset och bilen.

Men han kommer säkerligen att bli saknad av sina kollegor, så här beskriver några av dem honom:

Omtänksam
Ordentlig
Vänlig
Glimten i ögat
Mångsysslare
En klippa
Rolig
Full i sjutton
Charmant
Busig
Empatisk
Kramgo

Sommartisdagar

Umgås, fika, njut av konst och annat trevligt!

I sommar har vi öppen kyrka i Ekebyhovskyrkan tisdagar mellan klockan 11:00 till 15:00

– Det kommer serveras korv med bröd eller våfflor till självkostnadspris. Vi kommer att ha lite konstutställning och kanhända det dyker upp någon som spelar fin musik, berättar diakon Ylva Edholm Johansson som kommer att finnas på plats hela somaren.

Precis som hon säger kan det dyka upp lite av varje under dessa sommartisdagar, men då detta blads trycks är ännu inte allt fastställt.

– Barn och vuxna, ja alla är så välkomna att komma hit och umgås, träffa nya människor eller varför inte bara slå sig ner med en bok och koppla av, säger Ylva.

Välkommen!

Vill du veta mer eller kanske komma och spela musik, ställa ut konst eller bidra med något annat, hör av dig till Ylva:
ylva.edholmjohansson@svenskakyrkan.se
T: 08 560 387 07



”Tusen år till” — pastoratets eget radioprogram

Ta en radiostund i hängmattan

Under våren sände vi sju program som du kan höra igen.

Program 1: Om Ekerö pastorat och kyrkan i tiden

Program 2: Om våra kyrkogårdar – en plats för ro och minnen

Program 3: Frågeställningar om utvidgning av kyrkogård

Program 4: Så styrs kyrkan

Program 5: Om Adelsö/Munsö församling

Program 6: Om restaureringen av Lovö kyrka

Program 7: Om konfirmation

Program 8: Om musiken i våra kyrkor

Programstart i höst 18/8 i Radio Viking, 101,4 kl. 9-10

Du hör programmen via vår hemsida, podd eller via QR-koden nedan.

<https://www.svenskakyrkan.se/ekero/radio>

Podd: <https://ekeropastorat.libsyn.com>





Klassiskt • unika konserter i

Det är inte ofta det är fri entré till konserter med högkvalitativa musiker, men i Ekerö pastorat är detta mer en regel än ett undantag. I sommar bjuds det på inte mindre än 17 konserter med allt från klassiskt, folkmusik, och jazz.

Kerstin Baldwin Sterner kom till Ekerö pastorat 2008. Hennes instrument är främst orgel men också cembalo. Tillsammans med pastoratets andra musiker, lägger de musiken för gudstjänster, mässor och konserter i pastoratets kyrkor. De har i princip fria händer att planera vilken musik som ska spelas. Hur gör du när du ska planera ett år?

— Jag planerar inte ett helt år åt gången utan tar en bit i taget. Ofta brukar det komma till mig. Det låter lite märkligt kanske, men så är det. Det kan vara att jag träffar någon eller går på någons konsert, berättar Kerstin och ger ett exempel då

hon hörde Lukas Arvidsson, organist och Torbjörn Näsbom, nyckelharpist spela på Glen Miller café som Kerstin också förestår.

— Lukas spelade tramporgel och Torbjörn nyckelharpa och det var så fantastiskt! Det var så bra! De spelar både Bach och folkmusik, de är genuint begåvade musiker. De kommer till Ekerö kyrka 28 juli och håller konsert, en av de totalt 17 sommarkonserter som Ekerö pastorat bjuder på i sommar.

Kerstin brukar annars försöka hålla sig till lokala musiker i första hand. I sommar kommer bland annat Tove Törngren Brun, cellist och Ekeröbo, som spelar med en annan cellist; Eva-Maria Hux.

— De gör en riktigt show av sitt framträdande, berättar Kerstin och fortsätter:

— Sedan har vi förstås bröderna Stenbaek. De är de enda som kommer varje år. Deras konsert går under titeln ”Från jazzens pärlor till Jussis höjder”.



gospel • jazz

unika miljöer

Till sommarkonserten bokar Kerstin musikerna som sedan själva bestämmer vilken musik som de ska spela. Kerstin medverkar också själv i sommar i Ekerö kyrka med konserten "Barockgiganter på B".

"De är genuint begåvade musiker"

En annan musikgenre som ofta framförs i pastoratets konserter under året är gospel tillsammans med Ekerö Gospel.

— Gospel rakt översatt betyder evangelium och det är precis vad det är, även om stilen Gospel även för många beskriver en genre, berättar Daniel Stenbaek som håller i kören sedan 20 år tillbaka, men den har funnits ca 30 år.

— Medlemsantalet har under mina år varierat mellan 40-75 personer. Nu är vi cirka 50.

Ekerö Gospels konserter är mycket populära. Gästartister som Samuel Ljungbladh och Carola har medverkat vid dessa.

— Vår- och julkonserterna som hålls i Ekerö kyrka, bokas lång tid i förväg. Gästartist brukar jag tänka på och boka cirka sex månader innan, och de sista 6-8 veckorna innan övar vi in repertoaren med kören, berättar Daniel.

Det är fri entré till alla sommarkonsalter och det med ett pärlband av högkvalitativa musiker. I sommar är de många och hela programmet finner du på nästa uppslag. Sommarkonsalterna äger rum i Adelsö-, Munsö- och Ekerö kyrka och för första gången, blir det även sommarkonsalter i Drottningholms slottskyrka — alla unika miljöer att avnjuta unika konserter i! Ekerö pastorat medverkar även i Mälärarnas orgeldagar tillsammans med Färingssö församling.

SOMMARENS KONserter —

Konsserterna i Munsö & Adelsö kyrka inleds med enkelt tilltugg från 18:30 vid/i kyrkorna

- 24 Juni Drottningholms slottskyrka
22.00 "Musik i midsommarnatten" — Teresia Frödinger: sång,
Bengt Tribukait: orgel
- 3 Juli Adelsö kyrka
19:00 "I denna ljuva sommartid" — Kören Ad Mundi, Stefan
Jämtbäck: sång och gitarr, Carina Einarson: körledare
- 5 Juli Drottningholms slottskyrka
19:00 "Music for a while" — Musik av J H Roman, H Purcell, J S
Bach m.fl. Karin Frölén: sång, Eva Karpe: orgel
- 7 Juli Ekerö kyrka
19:00 Jazz från Florida till Ekerö — Tamara Danielsson: saxon,
Per Danielsson: piano, Ludvig Ericsson: bas.
- 12 Juli Drottningholms slottskyrka
19.00 "Barockens pärlor-Varannan damernas" — Musik av bl.a.
Bach, Roman och de La Guerre. Ann Wallström: violin,
Mayumi Kamata: cembalo
- 14 Juli Ekerö kyrka
19:00 "Från jazzens pärlor till Jussis höjder" — Mikael Stenbaek:
tenor, Daniel Stenbaek: piano
- 17 Juli Munsö kyrka
19:00 "Fire dance" — Margaretha Nilsson: harpa, Gentilia Pop
Kårfors: violin, Christoffer Nilsson Breman: slagverk
- 19 Juli Drottningholms slottskyrka
19.00 "Through troubled times" — Hazelville.
Linda Ehntorp: bas och sång, Martin Ehntorp: banjo,
gitarr, slagverk, Fredrik Tillman: gitarr och sång, Magnus
Ehntorp: mandolin, gitarr och sång
- 21 Juli Ekerö kyrka
19:00 "Barockgiganter på B" — Musik av Buxtehude, Bach och
Böhm. Kerstin Baldwin Sterner: orgel, cembalo, klavikord

FRI ENTRÉ. VÄLKOMNA!

Konsserterna i Ekerö kyrka avrundas med mingel och tilltugg

- 26 Juli Drottningholms slottskyrka
19:00 "Näktergalen och Drottningen" — Musik av Sweelinck, van Eyck, Locke m fl. Per Gross: blockflöjter, Johan Hansson Lindström: orgel
- 28 Juli Ekerö kyrka
19:00 "Folkmusik och Bach – lite musik helt enkelt" — Torbjörn Näsborn: nyckelharpa, Lukas Arvidsson: tramporgel
- 31 Juli Adelsö kyrka
19:00 "Jazz i sommarkvällen" — Maja Gardemark: sång, Leo Bergmark: piano, Jakob Einarsson: kontrabas
- 2 Aug Drottningholms slottskyrka
19:00 "I rosens doft" — verk av Prins Gustaf, Niccolò Paganini, Jacob Nagel. Mattias von Wachenfeldt: gitarr. Hovorganist: Mary Ljungqvist Hén
- 4 Aug Ekerö kyrka
19:00 Vykort från Europa - två cellister delar med sig av minnen — Duo Specchio —Tove Törngren Brun: cello, Eva Maria Hux: cello
- 9 Aug Drottningholms slottskyrka
19:00 "Medeltid, Bach och Romantik" — Medeltida musik, Bach och romantisk musik av Franck, Bizet och Karg-Elert. Bengt Tribukait : orgel (Ingår i Mälaröarnas orgeldagar)
- 11 Aug Ekerö kyrka
19:00 Vater unser — Musik av Elfrida Andrée, André Törneldt, Felix Mendelssohn, Georg Böhm, JS Bach. Helena Holmlund: orgel (Ingår i Mälaröarnas orgeldagar)
- 14 Aug Munsö kyrka
19:00 "Orgelpärlor på en Strand vid en strand " — J S Bach, W A Mozart, Anna Bon, Elizabeth Turner D Zipoli m.fl. Kira Lankinen: orgel (Ingår i Mälaröarnas orgeldagar)

GUDSTJÄNSTER

ADELSÖ KYRKA

Musikgudstjänst: 3/7 & 31/7 kl. 19:00 • Gudstjänst: 28/8 kl. 15:00 • Middagsbön och öppen kyrka kl. 12:15 • 6/9 • 13/9 • 20/9 • Mässa 25/9 kl. 15:00

EKEBYHOVSKYRKAN

Veckomässa: onsdagar med start 31/8 kl. 19:00 • Gudstjänst: 4/9 kl. 11:00 • Ekebyhovsmässa: 11/9 • 25/9 kl. 11:00

EKERÖ KYRKA

Högmässor: kl. 11:00:
7/7 • 24/7 • 31/7 • 7/8 • 14/8 • 21/8 • 28/8 • 18/9

DROTTNINGHOLMS SLOTTSKYRKA

Musikgudstjänst: 5/7 • 12/7 • 19/7 • 26/7 • 2/8 • 9/8 kl. 19:00 • Gudstjänst: 28/8 & 25/9 kl. 15:00

LOVÖ KYRKA

Gudstjänst: 4/9 kl. 11:00

MUNSÖ KYRKA

Musikgudstjänst: 17/7 & 14/8 kl. 19:00 • Gudstjänst: 11/9 kl. 15:00 • Vardagsgudstjänst med öppna förskolan: 23/9 kl. 10:00



Församlingsbor som vill fira gudstjänst i någon av pastoratets kyrkor och inte har färdtjänst, kan få hjälp med kyrktaxi.

Bokning via diakoniteamet tel:
08 560 387 29 eller 08 560 387 07
tisdagar, onsdagar och torsdagar klockan 10.00–12.00

Dop

Några veckor innan dopet tar prästen kontakt och man träffas och samtalar om upplägget av dopgudstjänsten. Ett dop kostar ingenting, kyrka, präst, kantor och kyrkovaktmästare ingår i dopgudstjänsten. Det går också att låna dopklänning.

Vigsel



För en kyrklig vigsel behöver en av er vara medlem i Svenska kyrkan. En vigsel kostar ingenting för medlemmar, kyrka, präst, kantor och kyrkovaktmästare ingår i vigselgudstjänsten. Några veckor innan vigseln tar prästen kontakt med er och tillsammans går ni igenom hur vigseln ska gå till. Ta med er hindersprövningen, ett intyg som ni beställer hos Skatteverket (www.skatteverket.se) och är nödvändigt för vigseln.

Begravning

Under begravningsgudstjänsten får släkt och vänner utrymme att minnas, hedra och ta avsked av den som har dött. Kyrkorum, präst, kyrkomusiker, vaktmästare och i förekommande fall bärare är kostnadsfritt för medlemmar i Svenska kyrkan. Gravplats, gravsättning och kremering med mera betalas genom begravningsavgiften som alla betalar, oavsett om man är medlem i Svenska kyrkan eller inte.

En borgerlig (icke-religiös) begravningsceremoni är en stund för samling och avsked, planerad och genomförd i nära samarbete med efterlevande. Det finns ingen fastställd ram. Samtal med efterlevande, och lyhörddhet för olika synpunkter, är en självklarhet. Ceremonin kan genomföras med eller utan stöd av en officiant.

Du vet väl att du kan **boka dop och vigsel** enkelt och smidigt **på vår hemsida:**
www.svenskakyrkan.se/ekero/vad-vill-du-boka

BARNKÖRER

Ekerö barnkörer, Tonfiskarna, Grönsångarna och Blue Voices är körer för barn 5-13 år. Körgrupperna sjunger tillsammans eller var för sig vid bland annat familjegudstjänsterna i Ekebyhovskyrkan och Ekerö kyrka.

Tonfiskarna: Barnen får möjlighet att i lugnt tempo prova på barnkörsång.

Körledare: Mie Johansson tel: 08-560 387 33

e-post: mie.johansson@svenskakyrkan.se

Grönsångarna: Vi tränar på att hitta den egna sångrösten, att lyssna in och sjunga tillsammans med andra.

Körledare: Helena Hansson tel: 08-560 387 24

e-post: helena.e.hansson@svenskakyrkan.se

Blue Voices: Sångerna är mer avancerade och ibland på engelska. Vi sjunger även i olika stämmor och tränar enkel mikrofonteknik.

Körledare: Helena Hansson tel: 08-560 387 24

e-post: helena.e.hansson@svenskakyrkan.se

Lövö barnkör är för barn mellan 6 och 12 år. Sjunger vid några tillfällen per termin på gudstjänst i Lovö församling.

Körledare: Klara Valkare

e-post: klara.valkare@svenskakyrkan.se

VUXENKÖRER

Ekeröensemblen är en projektkör som sjunger på gudstjänster och konserter i Ekerö kyrka och i Ekebyhovskyrkan. Stor körvana och god notläsningsförmåga krävs. Körledare: Kerstin Baldwin Sterner. 08-560 387 36. e-post: kerstin.b.sterner@svenskakyrkan.se

Ekerö Gospel medverkar i gudstjänster samt har gospeldagar och konserter.

Körledare: Daniel Stenbaek. 0707-30 47 55. e-post: daniel.stenbaek@svenskakyrkan.se

Ekerö kyrkokör är en ovanligt trevlig fyrstämmig blandad kör, sjunger på gudstjänster och konserter i Ekerö kyrka och Ekebyhovskyrkan. Körledare: Kerstin Baldwin Sterner 08-560 387 36 e-post: kerstin.b.sterner@svenskakyrkan.se

Lena Stämmor är kören för dig som har sångröst, men är ovan att sjunga i kör. Sångglädjen är det viktigaste – att sjunga tillsammans och att öva sitt lyssnande.

Körledare: Helena Hansson tel: 08-560 387 24. e-post: helena.e.hansson@svenskakyrkan.se

Lövö kyrkas kör har ca 20 sångare med något mer sång- och körvana. Vi arbetar mycket med sångteknik, tonbildning och körklang, musikalisk gestaltning och fraserings.

Körledare: Leif Asp tel: 08-560 387 48. e-post: leif.asp@svenskakyrkan.se

Sonorakören är en seniorkör med cirka 30 glada sångare. Vi sjunger visor, gospel och mer klassisk repertoar, ofta i fyrstämmiga arrangemang. Vi sjunger på gudstjänster i våra kyrkor och på äldreboenden samt har konsert en gång per termin.

Körledare: Carina Einarson tel: 08-560 387 00. e-post: carina.einarson@svenskakyrkan.se

Ingen kostnad. Anmälan till körledarna.

MÖTESPLATSER

HANDARBETSCAFÉ

Handarbete och gemenskap med fika. Ta gärna med egna handarbeten. Passar för alla, nybörjare som proffs - samvaron är viktigast. Varannan torsdag 13:00 med start 1/9. Ekebyhovskyrkan. Ingen anmälan.

Kontakt: Anita Lahham, 08-560 387 29, anita.lahham@svenskakyrkan.se

FLITIGA FINGRAR

Handarbete och gemenskap med fika i Adelsö hembygdsgrd. Varannan tisdag med start 6/9. kl. 13:00. Kontakt; Anita Lahham; 08-560 387 29; anita.lahham@svenskakyrkan.se

STICKA OCH SKICKA

Gamla och nya stickare är varmt välkomna! Vi stickar och skickar våra alster till utsatta platser i världen, via Slättmissionen i Skara. Ta med stickor och garn, gärna restgarn. Munsö församlingsgrd, varannan måndag med start 19/9 kl: 18:30-20:30. Kaffe till självkostnadspris, ingen anmälan. Kontakt: Marianne Haglund 070 333 87 73

KAFFESTUND MUNSÖ

Kravlös gemenskap där syftet är att få träffas och prata. Kaffe till självkostnadspris. Varannan tisdag 13:30 med start 13/9. Munsö församlingsgrd. Kontakt: Ann-Britt Lindberg, 070-771 35 93

AL DENTE LÄSECIRKEL

Varje termin väljer vi en bok som blir utgångspunkt för våra samtal. Efter en gemensam introduktion samtalar vi i fasta smågrupper. : 14/9, 12/10, 16/11 kl: 10:00, Ekebyhovskyrkan. Anmälan: Marianne Abrahamsson; 070-539 05 65

SOPPLUNCH & LUNCHMUSIK

Sopplunch 11:30-13:00 med start 18/8. Kostnad: 50 kr (kontant eller swish) Lunchmusik: 25/8, 8/9 och 22/9 kl: 12:30.

INTEGRATION



Vardagssvenska

Välkommen till Vardagssvenska i Ekebyhovskyrkan. Vi träffas torsdagar kl.10:00-12:00 med start 18/8 och tränar svenska i den takt som passar dig. Ibland är vi kvar i Ekebyhovskyrkan, när vädret tillåter ses vi i promenadform och går till vår Mötesplats Odlingsslotten vid Tranholmen.

Återbruket

Har du möbler i gott skick du inte behöver? Hjälp till och bidra till att våra nyanlända familjer kan komma igång i sina hem. Vi förmedlar, sängar, soffor, stolar köks/soffbord, lampor, byråer och mattor.

Dragkroksklubben

Har du dragrok på din bil och vill hjälpa till och transportera möbler till våra nyanlända familjer någon dag/kväll när det passar dig? Inga förpliktelser, släp finns att låna. Kontakt: Karin Gustafsson: karin.gustafsson2@svenskakyrkan.se 08-560 387 68

Volontärarbete

Församlingen behöver människor som vill engagera sig och göra en insats i olika slags verksamheter.

Med reservation för förändringar,
aktuell info: www.svenskakyrkan.se/ekero

KYRKANS ÖPPNA FÖRSKOLA

För föräldrar med barn mellan 0-5 år

Vi samtar, leker och sjunger tillsammans. Träffarna är öppna för alla och du behöver inte anmäla dig, det är bara att dyka upp. Det kostar ingenting. Höstterminen startar 15/8.

ADELSÖ/MUNSÖ

Munsö församlingsgård fredagar kl 9-13. Sång & rytmik kl.10.30.

Adress: Kvarnstugvägen 17B, Munsö

EKERÖ

Ekebyhovskyrkan måndag + torsdag kl 9-12.

Sång & rytmik kl.10.30.

Adress: Björkuddsvägen 2, Ekerö

LOVÖ

Klockargården onsdagar kl 9-13. Sång & rytmik kl.10.30.

Adress: Strömdalsvägen 8, Drottningholm

KYRKANS FÖRSKOLA

Ekerö pastorats förskola ska vara en lugn och trygg förskola, där lyhördhet och öppenhet råder för alla barn och vuxna.

Förskolan drivs i samarbete med Ekerö kommun. Verksamheten är indelad i två avdelningar i anslutning till Ekebyhovskyrkan, i en lugn och vacker miljö med en stor gård och närhet till skog. Vi har tillgång till utrymmen för bland annat "lek och rörelse", sångsamling och avslutningar i kyrkans lokaler.

Vår kyrkliga anknytning ska vara så öppen och inkluderande att alla barn och vuxna, oavsett livs-åskådning, ska känna sig bekväma och välkomna.

ANMÄLAN:

Förskolechef: Sarah Sjöswärd, 08-560 387 31

sarah.sjosward@svenskakyrkan.se

Anmälan via kommunens kösystem.

Med reservation för förändringar, aktuell info: www.svenskakyrkan.se/ekero

UNGDOMAR

Ungdomskvällar

För dig mellan 14-18 år. Onsdagar i Ekebyhovskyrkan, höststart 17/8. Vi börjar kvällen med veckomässan kl. 18.30. Sedan umgås vi, spelar spel och pratar om allt mellan himmel och jord. Kom som du är och ta gärna med en vän! Ingen anmälan och ingen kostnad.

Kontakt: Anna Thorstensson: anna.thorstenssonl@svenskakyrkan.se; 072-503 1434



Konfirmation

Ekerö pastorat bjuder in ungdomar som ska börja i årskurs 8 till konfirmation. Det är dock aldrig för sent att konfirmeras.

Info: <https://www.svenskakyrkan.se/ekero/konfirmation-anmalan>

Kontakt: Susanne Olsson, församlingspedagog:

susanne.olsson@svenskakyrkan.se

Lyssna på vårt radioprogram om konfirmation (program 7) här:

<https://www.svenskakyrkan.se/ekero/radio> eller via podd: <https://ekeropastorat.libsyn.com>

Bullbussen

Vi kör runt med bullbussen och bjuder ungdomar vi träffar på fika. Följ oss på instagram (@ungdom-ekero) för att se var vi är någonstans under kvällen följande datum: 19/8, 2/9, 23/9 kl 19:00-21:00



NÅGON ATT PRATA MED

Alla kan vi hamna i lägen där livet inte alltid blir som vi tänkt oss. Det består av många olika delar — glädje, sorg, ilska, kärlek, nedstämdhet, psykisk ohälsa och så mycket mer.

Då kan det göra skillnad att ha någon att vända sig till. Som kyrka och församling möter vi människor i olika åldrar och livssituationer.

Präster och diakoner i Ekerö pastorat finns för dig som vill samtala om livet och relationer, smärta och ilska, glädje och sorg, längtan och kärlek, tvivel och tro. Eller något annat som berör dig. Vi har tystnadsplikt och rapporterar inte vidare.

Du är välkommen att besöka eller kontakta oss!

Diakon Ylva Edholm Johansson: 08 560 387 07

Jourhavande präst: 112 — akutjour kl 21-06 varje natt,

chatt:kl 20-24 alla kvällar :www.svenskakyrkan.se/jourhavandeprest

”ETT MOTGIFT MOT DEPRESSION”

Jag jobbade som sjuksköterska inom akutpsykiatri innan jag prästvigdes 2012. Det var inte sällan som väldigt unga människor kom till oss när Livet drabbade dem; killen/tjejen hade gjort slut, ett älskat husdjur måste avlivas eller något annat hade hänt som vållade själslig smärta. Ofta helt ofrånkomliga saker i allas våra liv som vi behöver hantera. Dessa unga människor som sökte till psykakuten hade inte fått lära sig hantera svåra men helt normala upplevelser och känslor.

Att ha känslor, även mycket starka och jobbiga känslor, betyder inte att man har drabbats av så kallad ”psykisk ohälsa”. Att reagera med själslig smärta på en förlust är inte ohälsosamt utan tvärtom hälsosamt! Om man är ledsen innebär inte det att man är deprimerad. Att kunna vara ledsen och kunna gråta och sörja är ett motgift mot depression! Känslor berättar för oss vad som pågår inuti oss och utanför. Om det är krig blir vi rädda eller skräckslagna. Om någon överger oss blir vi ledsna, kanske förtvivlade och kanske arga, ja rasande. Det är inte ohälsa. Det är hälsa att lära känna sina känslor och att lära sig hantera dem och förstå sina reaktioner.

Om det inom oss finns känslor och behov som vi lärt oss att vi ska undvika och som vi ska försöka att inte känna fastän vi känner dem, så kan vi få så kallad ångest, ja, till och med panikångest. Ångest är känslor som ropar på att få kännas och behov som behöver få erkännas! Ångest är en signal om att Du försöker säga Dig något. Lyssna. Sitt hos dig själv. Om man kan gråta lättar ofta ångesten.

Att få ett språk för våra känslor och mänskliga upplevelser är bra. Att få tillgång till ett språk för Livet och alla känslor gör att förståelsen för oss själva djupnar. Kristendomen med alla sina berättelser ger oss ett språk för Livet och alla känslor som ryms i ett människoliv. Allt från den värsta smärtan, plågan, dödsdömdheten, övergivenheten och hopplösheten i att känna sig korsfäst och helt utlämnad åt Fienden. Och så den totalt oväntade glädjen när det vänder, ljusnar och Livet kommer tillbaka. Snödroppar och krokusar står plötsligt där försynta vid väggen i snålblåsten trots allt!

Så känn känslorna i kroppen och gråt och skratta och förundras över detta knasiga, trasiga, svåra, unika, vackra, smärtsamma och levande Liv som är Ditt!

Katarina Wolf, präst

Våra kyrkor



Den äldsta inventarien i Munsö kyrka är från omkring 1200-talet



I Adelsö kyrka kan du bl.a. njuta av tre ljuskronor i malm som är typiska 1600-talsarbeten.



De medeltida målningarna på väggar och i valv i Ekerö kyrka är från omkring 1480.



Om Lovö kyrka kan du läsa på sidorna 4-7



Ekebyhovskyrkan är vår "yngsta" kyrka, det första spadtaget togs 1980. Här finns bl.a. pastoratets expedition.

I våra kyrka finns en broschyr som berättar om kyrkans historia och dess intressanta föremål.

Via en QR-kod kan du också ledas i en meditation i kyrkorummet.

Ekerö pastorat har också tillgång till Ansgarskapellet på Björkö och Drottningholms slottskyrka.

Varmt välkommen att uppleva historiens vingslag, att njuta av vackra föremål och arkitektur, att tända ett ljus eller för att få en stunds sinnesro.

Ytor för livskraft

Kyrkogårdarna är en viloplats men även en mötesplats för både människor och djur.

En kyrkogård väcker minnen av dem vi saknar men är också en plats som handlar om livet. Vår strävan är att kyrkogårdarna är en naturlig mötesplats med fokus på livskraft, meningsfullhet och medskapande, både för människor och djur. Genom att tillverka och sätta upp fågelholkar samt skapa platser för pollinerande insekter, skapar vi förutsättningar för både den yttre och inre växtkraften.

Vi arbetar med fem av FN:s globala mål: hållbarhet, hälsa, biologisk mångfald, inkluderande och fredliga samhällen samt att bekämpa klimatförändringarna.

Vi månar om kulturarvet och precis som i våra kyrkor är kyrkogårdarna en plats där historiens vingslag är starkt närvarande. Via QR-koder vid några av gravarna kan du lyssna på berättelser och människoöden.

Varmt välkommen!

EKERÖ PASTORATS EXPEDITION

BESÖKSADRESS:

Björkuddsvägen 2

Öppettider:

Må–fre 9:00–15:00

Telefon: 08-560 387 00

(Må–fre 9:00–12:00)

POSTADRESS:

Box 116

178 22 Ekerö

E-POST:

ekero.pastorat@svenskakyrkan.se

WEBBPLATS

www.svenskakyrkan.se/ekero

FACEBOOK

- Ekerö pastorat
- Kyrkans öppna förskola Ekerö Lovö Adelsö–Munsö

INSTAGRAM

- Ekerö pastorat • Ungdom Ekerö

